

Regnskap med noter 2016

Foto: Jørgen Skaug

Lillehammer kommune

Innhold

Regnskapsprinsipper	4
Organisering av kommunens virksomhet	6
• OBLIGATORISKE REGNSKAPSSKJEMA.....	8
Regnskapsskjema 1A Driftsregnskapet.....	8
Regnskapsskjema 1B Driftsregnskapet.....	9
Regnskapsskjema 2A Investeringsregnskapet.....	10
Regnskapsskjema 2B Investeringsregnskapet.....	11
Regnskapsskjema 3 Balanseregnskapet	12
Regnskapsskjema 4 Økonomisk oversikt – Drift	13
Regnskapsskjema 5 Økonomisk oversikt – Investerings.....	14
• FORSKRIFTSBESTEMTE NOTER.....	15
Note nr. 1 Endring i arbeidskapital	15
Note nr. 2 Ytelse til ledende personer og revisor.....	17
Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser	18
Note nr. 4 Varige driftsmidler (anleggsmidler)	20
Note nr. 5 Aksjer og andeler (anleggsmidler)	21
Aksjer og andeler	21
Aksjeutbytte.....	23
Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler og andel avkastning av innskutt kapital	23
Markedsbasert finansielle anleggsmidler	23
Egenkapitalinnskudd KLP	23
Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån	24
Minimumsavdrag	24
Langsiktig gjeld i henhold til kommunelovens § 50 nr. 6	26
Note nr. 8 Renter – Sikring.....	26
Note nr. 9 Garantiansvar.....	29
Garantiansvar.....	29
Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser.....	30
Sum gjeldsforpliktelser	30
Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder markedsbaserte finansielle omløpsmidler.....	31
Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger.....	32
Note nr. 13 Strykninger	35

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene	35
Prinsippendringer	35
Regnskapsmessig mindreforbruk i drift (overskudd i drift)	35
Regnskapsmessig udekket investering.....	35
Overføringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet:	35
Note nr. 15 Kapitalkontoen.....	36
Note nr. 16 Investeringsoversikt.....	37
Note nr. 17 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer	38
Note nr. 18 Selvkost.....	39
Gebyrfinansiert selvkosttjenester.....	39
Selvkost GLØR IKS.....	41
Note nr. 19 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen	42
Note nr. 20 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner.....	42
Sertifikatlån	42
Refusjon ressurskrevende tjenester	42
Tap på kundefordringer	42
Refusjon sykelønn.....	42
Note nr. 21 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigeringer av tidligere års feil.....	43
Endring av regnskapsprinsipper	43
Note nr. 22 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering/Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling	43
Note nr. 23 Mellomværende med KF§ 27	43
Note nr. 24 Overføring til / fra § 27 – samarbeid	44
Lillehammer Region Brannvesen.....	44
Fagenhet Fellesenhet økonomi	44
Legevakt.....	45
Øyeblikkelig hjelp	45
Intermediære plasser.....	46
Samhandlings- og utviklingsenheten	46
Lillehammer-region Vekst (LRV).....	47
Idrett i skolen.....	47
NAV.....	47
Note nr. 25 Andel gjeld i boligselskaper	48

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens og fylkeskommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger Kommunal regnskapsstandard nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån jfr. KL § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiglig gjeld.

Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Prinsippandringer i året

Dersom det har vært prinsippandringer i året, føres dette mot egne konti for prinsippandringer, påvirker ikke drifts- eller investeringsregnskapet.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve i gebyrer, beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar. «Viktige kommunale tjenester der selvkost setter den øvre rammen for brukerbetalingen»:

- Renovasjon
- Vann og avløp
- Plan- og byggesaksbehandling
- Kart- og delingsforretning
- Feiertjenester

Mva-plikt og mva-kompensasjon

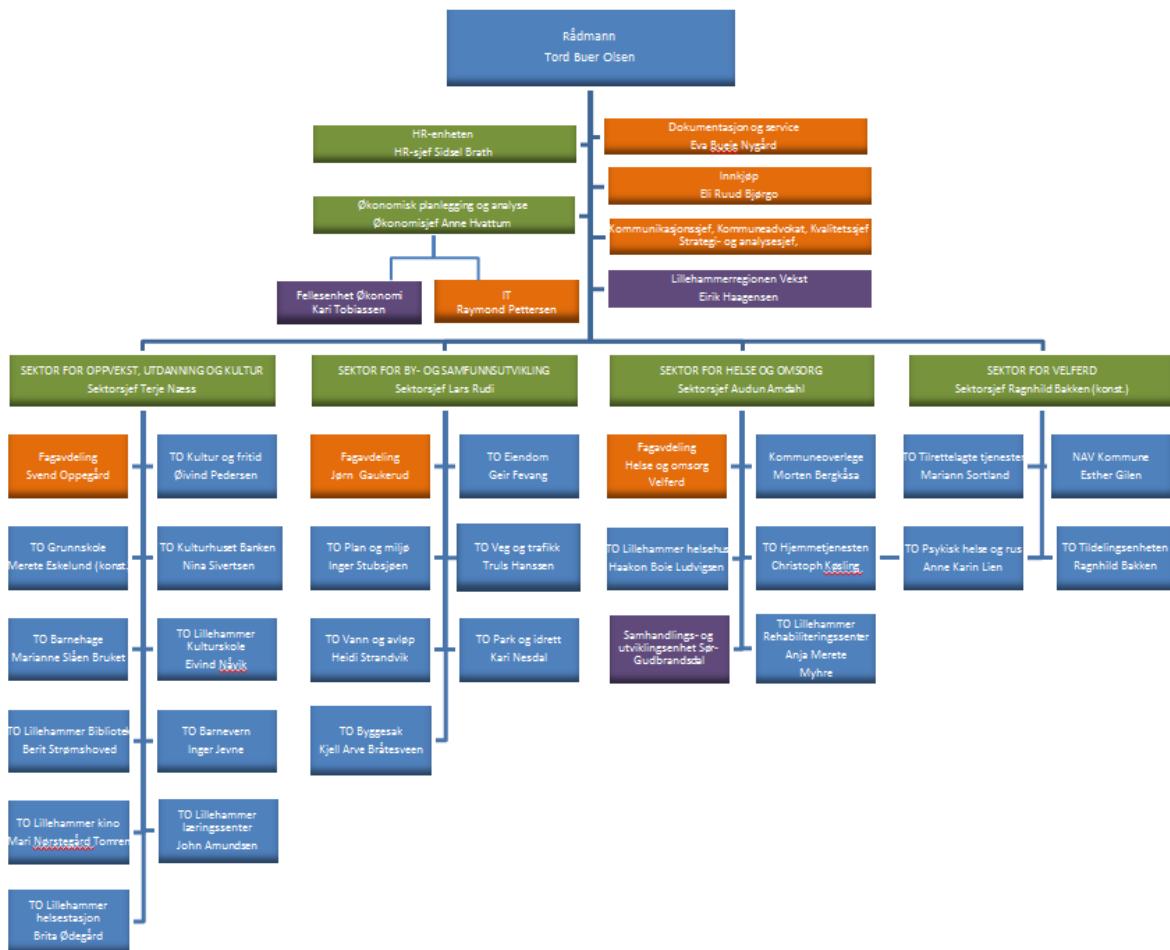
Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunene gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Avslutning av regnskapet.

Drift: Driftsregnskapet er avsluttet etter gjeldende bestemmelser.

Investering: Investeringsprosjekter er i hovedsak finansiert av lån, salgsinntekter og gjennom tilskudd fra private.

Organisering av kommunens virksomhet

Den samlede virksomheten i kommunen er organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon med unntak av følgende som ivaretas gjennom formalisert interkommunalt samarbeid:

- Skatt/innfordring inkl. arbeidsgiverkontroll (Øyer kommune er vertskommune)
- Regnskap, fakturering, skanning og lønn (Lillehammer kommune er vertskommune)
- Landbrukskontor (Gausdal kommune er vertskommune)
- Lillehammer Region Brannvesen (Lillehammer kommune er vertskommune)
- Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet (Oppland fylkeskommune er vertskommune)
- Regionrådet (Oppland Fylkeskommune er vertskommune)
- Eioff SD-anlegg (Gausdal kommune er vertskommune)
- Det arkivfaglige samarbeidet IKA Opplandene
- Intermediaære plasser i Gausdal, Lillehammer, Ringebu og Øyer kommunene. (Lillehammer Kommune er vertskommune).
- Kommunale akutte døgnplasser (Øyeblikkelig hjelp) i Øyer, Ringebu, Nord-Fron, Sør-Fron, nordre Ringsaker, Gausdal, og Lillehammer Kommune. (Lillehammer Kommune er vertskommune).

- Samhandling- og utviklingsenheten - samarbeid mellom kommunene Lillehammer, Gausdal, Øyer og Ringebu (Lillehammer Kommune vertskommune)
- Interkommunal legevakt – samarbeid mellom kommunene Gausdal, Lillehammer, Ringebu, nordre Ringsaker og Øyer. Fra 01.05.2014 er kommunene Sør-Fron og Nord-Fron med i samarbeidet om legevakt natt (Lillehammer kommune er vertskommune)
- INOFF-Innkjøpsfaglig samarbeid etter KL § 27 mellom kommunene Lillehammer, Gausdal, Øyer, Ringebu og Nord-Fron samt Oppland fylkeskommune
- Interkommunal Frisklivsentral i Lillehammer, Gausdal og Øyer Kommune. (Gausdal Kommune er vertskommune).
- NAV. Samarbeid mellom Gausdal Kommune og Lillehammer Kommune. (Lillehammer Kommune er vertskommune)
- Idrett i skolen. Samarbeid mellom Gausdal Kommune og Lillehammer Kommune. (Lillehammer Kommune er vertskommune)
- Lillehammer –region Vekst (LRV). Næringsamarbeid mellom Lillehammer, Gausdal og Øyer Kommune. (Lillehammer Kommune er vertskommune)

Kommunen er deltaker i følgende interkommunale selskap:

- Renovasjon - Glør IKS
- Revisjon - Innlandet revisjon IKS
- Gudbrandsdal Krisesenter IKS
- Støttesenter mot Incest og Seksuelle Overgrep Oppland IKS

Kommunen kjøper sine IT-tjenester av IKOMM AS der kommunen er medeier.

Innkjøpsavdelingen leverer tjenester til Gausdal kommune og Øyer kommune.

OBLIGATORISKE REGNSKAPSSKJEMA**Regnskapsskjema 1A Driftsregnskapet****Regnskapsskjema 1A - Driftsregnskapet**

Tall i 1000 kroner	Note	Regulert budsjett		Opprinnelig budsjett 2016		Regnskap 2015
		Regnskap 2016	2016	2016	Regnskap 2015	
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER						
Skatt på inntekt og formue		-729 709		-713 927	-700 927	-657 280
Ordinært rammetilskudd		-635 699		-638 289	-635 289	-624 280
Eiendomsskatt annen eiendom		-36 261		-36 400	0	-34 777
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger		-54 513		-53 836	-90 236	-40 790
Andre direkte eller indirekte skatter		0		0	0	0
Andre generelle statstilskudd		-60 750		-59 587	-53 787	-51 625
Sum frie disponible inntekter		-1 516 931		-1 502 039	-1 480 239	-1 408 752
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER						
Renteinntekter og utbytte	5,11	-49 707		-44 354	-46 704	-49 855
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	11	-1 658		-635	-635	-117
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	7	60 080		59 028	59 028	56 162
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	11	0		0	0	629
Avdrag på lån	7	71 285		68 454	62 754	60 009
Netto finansinntekter/-utgifter		80 000		82 493	74 443	66 827
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER						
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk		0		0	0	0
Til ubundne avsetninger	12	13 000		13 000	13 000	2 593
Til bundne avsetninger		0		0	0	219
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk		0		0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger		0		0	0	-1 200
Bruk av bundne avsetninger	12	-36		-36	0	0
Netto avsetninger		12 964		12 964	13 000	1 612
FORDELING						
Overført til investeringsregnskapet	14	74		36	1	51
Til fordeling drift		-1 423 892		-1 406 546	-1 392 795	-1 340 262
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)		1 393 064		1 406 546	1 392 795	1 340 262
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk		-30 829		0	0	0

Regnskapsskjema 1B Driftsregnskapet

Regnskapsskjema 1B - Driftsregnskapet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Fra budsjettkjema 1A:				
Til fordeling drift	1 393 064	1 406 546	1 392 795	1 340 262
Netto driftsutgifter pr Område				
Eiendom drift	44 648	45 175	42 544	42 610
Eiendom	-20 357	-20 377	-20 437	-16 889
Teknisk drift	0	0	0	0
Vann og avløp	0	0	0	0
Park og idrett	27 087	27 114	26 388	25 230
Veg og trafikk	25 415	24 129	21 590	21 857
Byggesak	5 426	5 869	1 272	615
Plan og miljø	8 285	9 220	10 044	10 005
Fagavdeling by og samfunnsutvikling	1 121	1 353	1 337	0
Lillehammer kirkelige fellesråd	11 004	11 004	11 004	10 627
Sektor by- og samfunnsutvikling	102 630	103 487	93 742	94 055
Hjemmetjenesten	173 853	171 305	168 429	181 362
Lillehammer helsehus	160 110	157 007	148 240	144 572
Rehabilitering	17 308	17 382	17 035	15 546
Tildelingsenheten	23 812	24 372	23 766	22 745
Samhandlingsreformen	11 198	7 600	5 600	12 112
Fagavdeling helse og velferd	6 042	4 856	4 485	6 331
Legehelsetjenester	24 352	22 420	21 678	24 068
Sektor helse og omsorg	416 675	404 943	389 233	406 736
Tilrettelagte tjenester *	181 952	180 213	174 151	171 784
Psykisk helse og rus	26 603	28 506	28 935	22 900
Nav	49 810	52 112	50 278	45 930
Sysselsetting	0	0	0	0
Sektor velferd	258 365	260 831	253 364	240 613
Barnevernstjenesten	50 809	51 561	50 263	48 448
Grunnskole	322 770	321 157	315 370	314 527
Fagavdeling oppvekst, utdanning, kultur	3 847	3 960	3 853	3 665
Kultur og fritid	17 484	17 814	17 242	16 366
Kulturhuset banken	3 545	3 252	3 121	3 124
Lillehammer bibliotek	10 360	10 187	10 097	10 124
Lillehammer helsestasjon	20 334	20 186	19 562	17 075
Lillehammer kino	1 275	172	111	2 139
Lillehammer kulturskole	7 828	7 751	7 607	7 564
Lillehammer læringssenter	49 245	49 244	43 777	46 096
Barnehager	183 066	182 098	176 694	172 372
Sektor oppvekst, utdanning og kultur	670 564	667 383	647 697	641 501
Rådmannsfunksjon	10 566	10 444	9 625	10 458
Politisk virksomhet	7 227	7 534	7 034	7 754
Strategi og utvikling	0	0	0	0
HR	13 325	13 698	13 540	12 345
Dokumentasjon og Service	11 250	12 058	11 616	12 406
Stabsfunksjoner	3 434	4 198	2 815	1 570
Økonomi	1 575	1 295	1 282	-2 157
IT	45 155	45 178	42 560	47 331
Kommuneadvokat***	1 046	1 077	803	109
Rådhusforvaltning	11 238	9 780	9 752	9 591
Innkjøp	2 067	2 337	2 281	1 910
Økonomisk planlegging og analyse	6 139	6 181	3 621	2 680
Næringsutvikling***	5 117	5 109	4 658	3 196
Fellesområdet **	-173 310	-148 986	-100 828	-149 835
Fagenheter og andre	-55 170	-30 097	8 759	-42 645
Netto for alle Område	1 393 064	1 406 546	1 392 795	1 340 262

* Tilrettelagte tjenester er nytt tjenesteområde fra 2016, Bofelleskap, Avlastning og Sysselsetting

** Fellesområdet inneholder områdene Revisjon og Kontrollutvalg, Omplasseringsutvalg/overtallige, Fellesområdene for brann og feier , Lillehammer Kommunes andel av felles funksjon - Skatt og innfording, Landbruk.

*** I budsjett 2016 tilhører Kommuneadvokat og Næringsutvikling enheten Stabsfunksjoner, men fremkommer i regnskapet som egne enheter.

Regnskapsskjema 2A Investeringsregnskapet**Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet**

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2016	Regulert budsjett	Opprinnelig Budsjett 2016	Regnskap 2015
		2016		
FINANSIERINGSBEHOV				
Investeringer i anleggsmidler	332 725	464 386	428 613	239 372
Utlån og forskutteringer	53 220	86 407	50 000	48 080
Kjøp av aksjer og andeler	5 371	126	0	4 247
Avdrag på lån	21 989	20 000	20 000	6 805
Dekning av tidligere års udekkt	0	0	0	0
Avsetninger	12 004	0	0	10 846
Årets finansieringsbehov	425 309	570 919	498 613	309 350
FINANSIERING				
Bruk av lånemidler	-331 028	-462 634	-414 490	-241 451
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-3 719	0	0	-3 228
Tilskudd til investeringer	-16 649	-10 852	-6 500	-5 423
Kompensasjon merverdiavgift	-29 700	-72 451	-57 623	-18 517
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-28 250	-23 535	-20 000	-35 859
Andre inntekter	-290	0	0	-117
Sum ekstern finansiering	-409 636	-569 473	-498 613	-304 595
Overført fra driftsregnskapet	-74	-36	0	-51
Bruk av avsetninger	-15 599	-1 410	0	-4 704
Sum finansiering	-425 309	-570 919	-498 613	-309 350
Udekkt / Udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B Investeringsregnskapet

REGNSKAPSSKJEMA 2B		INVESTERINGSREGNSKAPET		
Tall i 1000 kroner		Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
		Regnskap 2016	2016	
Fra regnskapsskjema 2A:				
Investeringer i anleggsmidler	332 725	464 386	428 613	239 372
Fordeling på enhet				
Eiendom drift	927	1 875	1 875	705
Eiendom	130 685	178 448	128 125	117 216
Vann og avløp	113 710	108 885	140 500	46 276
Park og idrett	7 558	18 061	12 688	5 730
Veg og trafikk	28 383	53 115	40 500	40 655
Plan og miljø	8 741	1 071	1 250	5 933
Lillehammer kirkelige fellesråd	5 975	10 610	4 250	1 930
Sektor by- og samfunnsutvikling	295 980	372 065	329 188	218 445
Hjemmetjenesten	0	3 375	3 375	0
Lillehammer helsehus	1 034	3 500	3 500	404
Rehabilitering	1 287	0	0	140
Fagavdeling helse og velferd	0	0	0	1 775
Legehelsetjenester	224	0	37 500	0
Sektor helse og omsorg	2 545	6 875	44 375	2 319
Tilrettelagte tjenester	1 341	1 125	1 125	597
Psykisk helse og rus	2 281	3 813	3 813	601
Sektor velferd	3 622	4 938	4 938	1 198
Barnevernstjenesten	505	400	0	0
Grunnskole	0	0	3 750	946
Fagavdeling oppvekst, utdanning, kultur	4 513	3 875	1 875	0
Kultur og fritid	139	0	0	0
Kulturhuset banken	60	1 678	1 650	471
Lillehammer bibliotek	127	684	650	458
Lillehammer kino	109	100	0	0
Lillehammer læringssenter	0	0	0	136
Barnehager	196	269	0	0
Sektor oppvekst, utdanning og kultur	5 649	7 006	7 925	2 011
Rådmannsfunksjon	0	22 308	19 188	145
Politisk virksomhet	488	0	0	0
Dokumentasjon og Service	1 976	3 186	2 875	1 281
Økonomi	497	46	0	2 504
IT	13 935	13 888	6 125	9 372
Rådhusforvaltning	273	220	0	230
Innkjøp	1 259	2 602	1 250	1 687
Økonomisk planlegging og analyse	43	0	0	11
Næringsutvikling	0	25 000	12 500	0
Fellesområdet	120	0	0	169
Fagenheter og andre	18 591	67 250	41 938	15 399
Lillehammer og Øyer Brannvesen	6 338	6 252	250	0
LØB	6 338	6 252	250	0
Sum fordelt	332 725	464 386	428 613	239 372

Regnskapsskjema 3 Balanseregnskapet

Balanseregnskapet		Note	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Tall i 1000 kroner				
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER				
Faste eiendommer og anlegg	4		2 330 551	2 121 842
Utstyr, maskiner og transportmidler	4		106 192	80 948
Utlån			545 845	511 210
Aksjer og andeler	5		645 674	641 677
Pensjonsmidler	3		2 040 048	1 999 651
Sum anleggsmidler			5 668 309	5 355 330
OMLØPSMIDLER				
Kortsiktige fordringer			246 463	216 429
Premieawik	3		99 485	104 796
Aksjer og andeler	11		6 741	5 759
Sertifikater	11		11 760	11 537
Obligasjoner	11		22 492	22 031
Kasse, postgiro, bankinnskudd			187 807	145 051
Sum omløpsmidler			574 748	505 603
Sum eiendeler			6 243 057	5 860 933
EGENKAPITAL OG GJELD				
EGENKAPITAL				
Dispositionsfond	12		-26 646	-6 439
Bundne driftsfond	12		-123 423	-110 858
Ubundne investeringsfond	12		-6 197	-7 134
Bundne investeringsfond	12		-21 746	-23 313
Regnskapsmessig mindreforbruk			-30 829	0
Regnskapsmessig merforbruk			0	0
Udisponert i investeringsregnskapet			0	0
Udekket i investeringsregnskapet			0	0
Kapitalkonto	15		-937 728	-960 215
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inv)			0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	14		-13 811	-13 811
Sum egenkapital			-1 160 379	-1 121 770
GJELD				
LANGSIKTIG GJELD				
Pensjonsforpliktelser	3		-2 588 594	-2 490 881
Ihendehaverobligasjonslån	7		-677 200	-493 459
Sertifikatlån	7		-675 700	-655 400
Andre lån	7		-838 342	-831 519
Sum langsiktig gjeld			-4 779 835	-4 471 259
KORTSIKTIG GJELD				
Kassekredittlån			0	0
Annen kortsiktig gjeld	10		-300 548	-264 276
Premieawik	10		-2 295	-3 628
Sum kortsiktig gjeld			-302 843	-267 905
Sum egenkapital og gjeld			-6 243 057	-5 860 933
Ubrukte lånemidler			49 254	76 144
Andre memoriakonti			7 568	6 371
Motkonto for memoriakontiene			-56 822	-82 515
Sum memoriakonti			0	0

Regnskapsskjema 4 Økonomisk oversikt – Drift

Økonomisk oversikt - Drift					
Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
DRIFTSINNTEKTER					
Brukerbetalinger		-73 188	-75 689	-76 392	-72 909
Andre salgs- og leieinntekter		-311 601	-303 433	-322 540	-251 507
Overføringer med krav til motytelse		-361 997	-255 138	-206 991	-262 661
Rammetilskudd		-635 699	-638 289	-635 289	-624 280
Andre statlige overføringer		-73 995	-63 692	-56 921	-78 727
Andre overføringer		-15 269	-18 627	-18 627	-30 676
Inntekts- og formuesskatt		-729 709	-713 927	-700 927	-657 280
Eiendomsskatt		-36 261	-36 400	0	-34 777
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger		-54 513	-53 836	-90 236	-40 790
Andre direkte og indirekte skatter		-219	0	0	-219
Sum driftsinntekter		-2 292 451	-2 159 031	-2 107 924	-2 053 825
DRIFTSUTGIFTER					
Lønnsutgifter		1 066 598	1 025 417	986 662	1 016 528
Sosiale utgifter		288 123	294 940	289 831	275 699
Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenesteprod.		580 427	535 830	551 587	481 585
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.		284 597	239 153	230 618	234 178
Overføringer		156 915	116 898	112 863	144 929
Avskrivninger	4	87 741	84 718	72 854	77 418
Fordelte utgifter		-228 944	-148 189	-144 985	-182 148
Sum driftsutgifter		2 235 457	2 148 766	2 099 430	2 048 189
Brutto driftsresultat		-56 994	-10 265	-8 494	-5 636
EKSTERNE FINANSINNTEKTER					
Renteinntekter og utbytte	5,11	-49 807	-44 404	-46 704	-49 940
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)		-1 658	-635	-635	-117
Mottatte avdrag på lån		-226	-200	-200	-174
Sum eksterne finansinntekter		-51 691	-45 239	-47 539	-50 231
EKSTERNE FINANSUTGIFTER					
Renteutgifter og låneomkostninger		60 088	59 028	59 028	56 426
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0	0	0	629
Avdrag på lån	7	71 285	68 454	62 754	60 009
Utlån		288	220	220	310
Sum eksterne finansutgifter		131 661	127 702	122 002	117 374
Resultat eksterne finanstransaksjoner		79 970	82 463	74 463	67 143
Motpost avskrivninger		-87 741	-84 077	-72 213	-77 418
Netto driftsresultat		-64 765	-11 878	-6 244	-15 911
BRUK AV AVSETNINGER					
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk		0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	12	-943	-720	0	-1 702
Bruk av bundne fond	12	-11 776	-9 787	-10 251	-7 797
Sum bruk av avsetninger		-12 719	-10 507	-10 251	-9 500
AVSETNINGER					
Overført til investeringsregnskapet	14	74	37	1	51
Avsatt til dekning av tidligere års r.messige merforbruk		0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	12	21 188	19 204	13 350	2 915
Avsatt til bundne fond	12	25 394	3 144	3 144	22 445
Sum avsetninger		46 656	22 385	16 495	25 411
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk		-30 829	0	0	0

Regnskapsskjema 5 Økonomisk oversikt – Investering**Økonomisk oversikt - Investering**

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
INNTEKTER					
Salg driftsmidler og fast eiendom		-3 695	0	0	-2 570
Andre salgsinntekter		-287	0	0	-110
Overføringer med krav til motyelse		-10 477	-3 535	0	-19 683
Kompensasjon for merverdiavgift		-29 700	-72 451	-57 623	-18 517
Statlige overføringer		-12 254	0	0	-463
Andre overføringer		-4 395	-10 852	-6 500	-4 960
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		-3	0	0	-7
Sum inntekter		-60 811	-86 839	-64 123	-46 310
UTGIFTER					
Lønnsutgifter		4 477	0	0	5 434
Sosiale utgifter		1 444	0	0	1 624
Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenesteprod.		284 499	391 935	370 990	204 836
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteprod.		0	0	0	46
Overføringer		40 693	72 451	57 623	26 167
Renteutgifter og omkostninger		1 613	0	0	1 266
Fordelte utgifter		0	0	0	0
Sum utgifter		332 725	464 386	428 613	239 372
FINANSIERINGSTRANSAKSJONER					
Avdrag på lån	7	21 989	20 000	20 000	6 805
Utlån		53 220	86 407	50 000	48 080
Kjøp av aksjer og andeler	5	5 371	126	0	4 247
Dekning av tidligere års udekkede merforbruk		0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond		0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfondfond	12	12 004	0	0	10 846
Sum finansieringstransaksjoner		92 584	106 533	70 000	69 978
Finansieringsbehov		364 498	484 080	434 490	263 040
FINANSIERING					
Bruk av lån		-331 028	-462 634	-414 490	-241 451
Salg av aksjer og andeler	5	-25	0	0	-658
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån		-17 772	-20 000	-20 000	-16 176
Overført fra driftsregnskapet	14	-74	-36	0	-51
Bruk av disposisjonsfond		-38	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	12	-1 052	-470	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	12	-937	-940	0	-4 404
Bruk av bundne fond	12	-13 571	0	0	-300
Sum finansiering		-364 498	-484 080	-434 490	-263 040
Udekket / Udisponert		0	0	0	0

FORSKRIFTSBESTEMTE NOTER**Note nr. 1 Endring i arbeidskapital**

Arbeidskapitalen viser omløpsmidler med fradrag for kortsiktig gjeld.

Endring i arbeidskapital bevilningsregnskapet (drift og investering).

Tabellen omfatter bevilningsregnskapets utgifter, inntekter, utbetalings- og innbetalingsposter. Oversikten viser sum av anskaffelse og anvendelse av midler fra henholdsvis drifts- og investeringsregnskapet, samt endring i ubrukte lånemidler.

Differansen vil fremkomme som endring i arbeidskapital.

(Tall i 1000 kr)

Anskaffelse av midler	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	-2 292 451	-2 053 825
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	-60 808	-46 303
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	-400 519	-308 523
Sum anskaffelse av midler	-2 753 778	-2 408 651
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	2 147 715	1 970 771
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	331 112	238 107
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	213 854	177 771
Sum anvendelse av midler	2 692 681	2 386 649
Anskaffelse - anvendelse av midler	-61 096	-22 002
Endring i ubrukte lånemidler	26 889	-50 102
Endring i arbeidskapital	34 207	72 104

Endring i arbeidskapital balansen

Poster som påvirker arbeidskapitalens balanse vil være endringer i kortsiktig fordrings- og gjeldsmasse.

(Tall i 1000 kr)

Tekst	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Omløpsmidler:		
Endring kortsiktige fordringer	30 034	-6 426
Endring aksjer og andeler	982	-374
Premieavvik	-5 312	-24 901
Endring sertifikater	224	117
Endring obligasjoner	461	-248
Endring betalingsmidler	42 756	64 665
Endring omløpsmidler	69 145	32 833
Kortsiktig gjeld		
Endring kassekredittlån	-	-
Endring annen kortsiktig gjeld	36 271	-34 955
Premieavvik	-1 333	-4 317
Endring kortsiktig gjeld	34 938	-39 272
Endring arbeidskapital	34 207	72 104

Endring i arbeidskapital på kr 34 206 778,79 består av endring i ubrukte lånemidler

på kr 26 889 326,83 samt netto bruk av fond kr -61 096 105,62.

Note nr. 2 Ytelse til ledende personer og revisor

Årsverk

Antall ansatte i Lillehammer kommune pr. 31.12.16 er 2 253 fordelt på 1 791,90 årsverk.

Tallene inkluderer faste ansatte og midlertidige ansatte som hever månedslønn.

Godtgjørelse til rådmann og ordfører

	Beløp
Lønn rådmann, lønnsinnberettet beløp	1 219 457
Godtgjørelse ordfører, lønnsinnberettet beløp	967 309

Revisjonshonorarer

	Beløp
Honorar for regnskapsrevisjon	777 600
Honorar for forvaltningsrevisjon	523 950
Andre oppgaver	282 456
Sum revisjonshonorar iht. avregning	1 584 006

Pr. 31.12.2016 har Lillehammer kommune en fordring på kr 193 494,00 til Innlandet Revisjon AS.

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser

Noten redegjør for kommunens pensjonsforpliktelser. Spesifikasjonen gir opplysninger om pensjonskostnaden, beregnet akkumulert premieavvik, pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser og estimatavvik.

Pensjonskostnad viser nåverdien av årets pensjonsopptjening tillagt rentekostnad av pensjonsforpliktelsen så langt, redusert med forventet avkastning, tillagt administrasjonskostnader.

Premieavvik synliggjør forskjellen mellom årets beregnede pensjonspremie og faktisk innbetalte pensjonspremie. I henhold til regnskapsforskriftens § 13-4 punkt D kan utgifts- /inntektsføring av premieavviket fordeles over 15 år. Fra 2011 fordeles premieavviket over 10 år. Fra 2014 fordeles premieavvik over 7 år. Kommunen har valgt å fordele over 15/10/7 år i stedet for å dekke hele avviket året etter at det har oppstått.

Pensjonsmidler viser akkumulert verdi forrige år, tillagt årets forventede avkastning¹ på midlene, samt årets innbetaling med fradrag av utbetalte pensjoner.

Pensjonsforpliktelse viser akkumulerte verdier fra forrige år tillagt rentekostnad² for påløpt pensjonsforpliktelse, samt nåverdien av årets pensjonsopptjening med fradrag for årets utbetalte pensjoner.

Faktiske pensjonsmidler og ny beregning av fjorårets pensjonsforpliktelse er størrelser som avviker fra de tall som ble avgjort i regnskapet for fjoråret. Disse avvikene kalles estimatavvik. Estimatavvik påvirkes av endringer i rentenivået og forventet lønnsvekst, samt dødelighet, uførhet, frivillig avgang og uttakstilbøyelighet av avtalefestet pensjon (AFP).

Lillehammer kommune har kollektive pensjonsordninger (tjenestepensjonsordninger) for sine ansatte. For sykepleiere og lærere er ytelsene lovbestemt. For øvrige yrkesgrupper omfatter ordningene de tariffestede ytelser som gjelder i kommunal sektor.

Tjenestepensjonsordningene gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget.

Fremtidig pensjonsytelse blir beregnet ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ordningene sikrer en brutto uførepensjon på samme nivå som alderspensjonen og omfatter i tillegg ektefellepensjon og barnehjemspensjon. De ansatte har også rett til AFP etter bestemte regler. AFP er ikke forsikringsmessig dekket, og det er ikke avsatt midler i forsikringsordningene til fremtidige AFP-pensjoner.

SPK innarbeidet fra 2016 ny uføreordning i folketrygden med lavere regulering av pensjoner under utbetaling. Endringene har medført reduksjon i pensjonskostnaden og i pensjonsforpliktelsen for LK.

Årets premieavvik og amortisering av tidligere års premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift har redusert de totale pensjonskostnadene til kommunen med kr 3.838.248,- i 2016. Dette har økt kommunens netto driftsresultat med 14%.

¹ Risikofri rente (statsobligasjonsrente) + 1 %

² Risikofri rente (statsobligasjonsrente)

Regnskap med noter 2016 – Lillehammer kommune

For regnskapsåret 2016 ble det brukt kr 19.376' av premiefondet i KLP. Dette har redusert årets arbeidsgiveravgift utgifter med kr 2.732'. KLP opplyser at det er kr 239' innestående på premiefond pr. 31.12.2016.

(Tall i 1000 kroner)

	KLP	SPK	SUM 2016	SUM 2015	SUM 2014
ÅRETS PENSJONSKOSTNAD					
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	96 423	18 799	115 222	111 475	114 107
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	85 645	11 840	97 485	93 920	90 182
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-78 356	-9 192	-87 547	-86 928	-79 724
Netto pensjonskostnad	103 712	21 448	125 160	118 467	124 565
Administrasjonskostnader	6 996	607	7 603	7 253	7 523
Avregning fra tidligere år	0	0	0	0	0
Pensjonskostnad (inkl. adm)	110 708	22 055	132 764	125 720	132 088
Årets pensjonspremie til betaling	120 745	23 769	144 514	176 640	125 648
Årets premieavvik	10 036	750	10 787	44 822	6 373
AKKUMULERET PREMIEAVVIK					
Akkumulert 01.01.(inkl arb.g.avg.)	104 796	-3 628	101 168	121 752	80 126
+/- Premieavvik for året (inkl. arb.g.avg.)	11 451	856	12 308	-3 761	51 142
-/+ Resultatført 1/15 av tidl. års premieavvik *	-16 763	477	-16 286	-16 823	-9 517
= Akkumulert premieavvik 31.12 (inkl. arb.g.avg.)	99 485	-2 295	97 190	101 168	121 751
PENSJONSMIDLER					
Iht. regnskap per 31.12.	1 805 999	234 049	2 040 048	1 999 651	1 866 393
PENSJONSFORPLIKTELSER					
Iht. regnskap per 31.12.	2 194 159	326 647	2 520 807	2 430 177	2 338 582
Netto pensjonsforpliktelser	388 160	92 598	480 759	430 526	472 189
Arb.g.avg. av netto pensjonsforpliktelser	54 731	13 056	67 787	60 704	66 579
Netto pensjonsforpliktelser inkl. arb.g.avg.	442 891	105 655	548 546	491 230	538 768

*Premieavvik oppstått i 2011-2013 fordeles over 10 år, premieavviket fra 2014 og nyere fordeles over 7 år

FORUTSETNINGER	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler (§ 13-5 F)	4,60 %	4,30 %
Diskonteringsrente (§ 13-5 E)	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst (§ 13-5 B)	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering (§ 13-5 D)	2,97 %	2,97 %

NB: 1/10 av det fra 2011 og 1/7 fra 2014 og nyere.

Estimatavvik	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Netto
Estimert	1 999 651	2 430 177	4 429 829
Faktisk	1 881 780	2 373 326	4 255 106
Estimatavvik (=estimert-faktisk)	117 871	56 852	174 723
Estimatavvik fra tidligere år	0	0	0
Amortisert avvik	-117 871	-56 852	-174 723

Premieavvik de siste år:

Premieavvik	KLP	SPK	Totalt
År 2016	10 036	750	10 786
År 2015	-6 241	2 945	-3 296
År 2014	46 576	-1 754	44 822
År 2013	8 982	-2 609	6 373

Note nr. 4 Varige driftsmidler (anleggsmidler)

Kommunen følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Kommunen har følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggsmiddelgruppe	Avskrivningsplan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år	EDB-utstyr, kontormaskiner, leasingavtaler
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshall, veier og ledningsnett og lignende
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende
Gruppe 6	Ingen avskrivning	Tomter, kommuneskog, avfallslass

(Tall i 1000 kr)

Tekst	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	SUM
Anskaffelseskost	165 165	23 084	184 036	1 970 221	825 503	80 403	3 248 411
Akkumulerte avskrivninger	-97 353	-13 978	-97 005	-665 776	-171 509	0	-1 045 621
Tilgang i regnskapsåret	21 151	15 154	36 938	199 513	49 282	3 481	325 520
Avgang i regnskapsåret	0	-785	0	-3 201	0	-334	-4 319
Avskrivninger i regnskapsåret	-9 490	-6 638	-6 090	-50 493	-15 030	0	-87 741
Oppskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger	-4 704	-2 184	0	0	0	0	-6 888
Reverserte avskrivning/nedskrivninger	4 704	2 411	0	320	0	0	7 435
Flytting mellom anlegg	-107 730	107 116	-10 810	-3 917	553	13 498	-1 290
Flyttingakk. avskr. mellom anlegg	78 270	-77 071	0	37	0	0	1 236
Bokført verdi	50 013	47 109	107 069	1 446 704	688 799	97 049	2 436 743

Note nr. 5 Aksjer og andeler (anleggsmidler)

Aksjer og andeler

Regnskapsforskriften krever opplysninger om aksjer og andeler i selskaper bokført som anleggsmidler.

Anleggsmidler er eiendeler bestemt for varig eie eller bruk (mens omløpsmidler er eiendeler hvor fordringen normalt forfaller innen et år).

Ifølge god kommunal regnskapsskikk skal det i tillegg opplyses om vesentlige endringer i løpet av året, for eksempel selskapsstruktur, eierandel, omdanning, fusjon/fisjon, kjøp/salg av eiendeler osv.

Det opplyses spesifikt om eventuelle utbytter.

- Egenkapitalinnskudd KLP er i 2016 økt med kr 5 239 908,- tilsvarende årets innskudd.
- Kommunen har fått tilbakebetalt aksjekapital i Lillehammer Ungdoms- Ol's org.komite AS, kr 24 500,-.
- Kommunen har gått inn som eier i Filminvest3 AS og tegnet 36 aksjer for kr. 36.000,-.
- Lillehammer Kunnskapspark AS ble i 2016 endelig oppløst, og den bokførte verdien på kr. 1.350.000,- ble avskrevet i sin helhet i balansen. Kommunen har fått tilbakebetalt kr. 40.845,- av den utløste garantien på kr. 200.000,- som ble utbetalt i 2015.
- Kommunen tegnet seg for 90 000 aksjer i emisjonsprosessen i Lillehammer og Gudbrandsdal Kunnskapspark AS. Selskapet endret 05.09.2016 navn til Skåppå Kunnskapspark AS.
- Kommunen har i 2016 gått inn i KinoAlliansen AS med aksjekapital på kr. 5000,-.

Forklaringer:

Endringer fra forrige år viser økning eller reduksjon i investeringen som følge av kjøp, salg eller nedskrivning av verdien som følge av varig verdireduksjon.

Markedsført verdi er ført opp for aksjer og andeler der det er stillet pris for aksjen i markedet.

Bokført verdi viser verdien i balansen pr 31.12.16

Antall aksjer/andeler viser kommunens antall aksjer der dette er kjent.

Eierandel viser kommunens eierandel i selskapet der dette er kjent.

Regnskap med noter 2016 – Lillehammer kommune

(Hele tall)

Selskapets navn	Markeds verdi	Bokført verdi pr 1.1.16	Bokført verdi pr 31.12.16	Endring i året	Eierandel
Fabrikken AS		500 000	500 000		26,70%
Filminvest 3			36 000	36 000	3,80 %
Filmparken A/S		1	1		0,10 %
Hafjell Kvitfjell Alpin AS		100 000	100 000		10,31 %
Ikomm AS		1 990 190	1 990 190		69,10 %
Jorekstad AS		1	1		32,41%
Kinoalliansen AS			5 000	5 000	4,00 %
KUF-Fondet Oppland AS		8 883 520	8 883 520		18,18
Lillehammer og Gausdal Energiverk Holding AS		574 596 077	574 596 077		77,16 %
Lillehammer kommunale Eiendomsselskap AS		3 000 000	3 000 000		100,00 %
Lillehammer Kunnskapspark AS		1 350 000	0	-1 350 000	0 %
Lillehammer Olympiapark		1 050 000	1 050 000		100,00 %
Lillehammer Sentrum drift		1	1		1,10 %
Lillehammer Skifestival AS		1 521 900	1 521 900		64,57%
Lillehammer Ungdoms-Ols org.komite as		24 500	0	-24 500	0 %
Lipro as		2 677 000	2 677 000		65,80 %
Oplandske Dampsksipselskap AS		1	1		1,88%
Sentrums Parkering Lillehammer AS		200 000	200 000		35,52 %
Skåppå Kunnskapspark AS			90 000	90 000	3,98 %
Visit Lillehammer		95 000	95 000		10,00 %
Østnorsk Filmsenter AS		25 000	25 000		20,00 %
Øya Parkering AS		1	1		11,23 %
Sum aksjer		596 013 192	594 769 692	-1 219 000	
2 andeler div borettslag		12 000	12 000		
AL Biblioteksentralen		1	1		0,47 %
Birkebeinerveien SA		1	1		
Boligbyggelaget USBL (LOBB)		60 000	60 000		
Egenkapitalinnskudd KLP		44 886 864	50 126 772	5 239 908	
Engeland Borettslag		24 000	24 000		
Gudbrandsdal Krisesenter IKS			1	1	37,30 %
Innlandet revisjon IKS		285 400	285 400		14,65 %
Grunnfond Filminvest 3 AS *)		133 532	133 532		
Mjøsen Skog SA		262 500	262 500		
Norsk Folkehjelp		1	1		
Renovasjonsselskapet Glør IKS			1	1	68,90 %
Saksumdal Bygdahus		1	1		
Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep i Oppand (Smiso) IKS			1	1	6,60 %
Sum andeler		45 664 300	50 904 211	5 239 911	

*) Grunnfond Filminvest 3 AS er tidligere kapitalen pr 31.12.2015 i Film3 AS som ble avviklet i 2016, Jfr. KS sak 113/15

Aksjeutbytte

Lillehammer Kommune har mottatt følgende utbytte i 2016:

Selskapets navn	Utbytte
LGE Holding AS	24 691 200
Sum	24 691 200

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler og andel avkastning av innskutt kapital

Salg av finansielle anleggsmidler

Dersom kommunen foretar salg av finansielle anleggsmidler, hvor en andel av salgsinntekten er regnet som avkastning på innskutt kapital og løpende inntekt, skal beregningen synliggjøres i noten.

Finansielle anleggsmidler utgjør langsiktige plasseringer med løpetid på mer enn ett år.

Eksempler på finansielle anleggsmidler er utlån til private og bedrifter, egenkapitalinnskudd i pensjonskasser eller kjøp av aksjer/andeler i bedrifter kommunen har spesiell interesse av å engasjere seg i.

Finansielt motiverte investeringer som investeringer i aksjer, obligasjoner og fond skal alltid klassifiseres som omløpsmidler uavhengig av tidshorisont.

Det er ikke solgt finansielle anleggsmidler i 2016.

Markedsbasert finansielle anleggsmidler

Markedsbaserte finansielle anleggsmidler er verdsatt til anskaffeskost. Ved ikke-forbigående verdireduksjon er nedskrivning av anleggsmiddelet foretatt.

I 2016 har kommunen ikke hatt markedsbaserte finansielle anleggsmidler.

Egenkapitalinnskudd KLP

Økning i pensjonsfond medfører at kunden/eier må stå for egenkapitalinnskuddene.

Lillehammer kommune har i 2016 innbetalt kr 5 239 908,- som egenkapitalinnskudd i KLP. Bokført egenkapitalinnskudd i regnskapet pr 31.12.2016 utgjør kr 50 126 772,-.

Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Kommunens samlede lånegjeld er pr. 31.12.2016 på kr. 2 191 241 787. Gjeldsporteføljen er fordelt med 59 % flytende rente og 41 % fast rente.

Kommunens lån er tatt opp som samlelån. Det er ikke skilt mellom lånegjeld til selvfinansiert virksomhet og lån til rene kommunale formål som belaster kommunens frie inntekter direkte.

Lånenes er fordelt på serielån, 6 og 12 måneders sertifikatlån samt et obligasjonslån. Sertifikatlånenes blir fornyet ved forfall uten transaksjoner. Fastrenteandelen er sikret gjennom rentebindingstid på hele porteføljen var pr 31.12.2016 på 3,1 år.

(Tall i 1000 kr)

Fordeling av langsiktig lånegjeld	31.12.2016	31.12.2015
Lån til selvkostområdene*	538 516	432 100
Lån finansiert gjennom kompensasjonsordninger	142 000	143 400
Innlån fra Husbanken	322 522	294 511
Ubrukte lånemidler	49 254	76 144
Lånegjeld på kommunens øvrige tjenesteområder	1 134 251	1 030 469
Finansielle leieavtaler (leasing av biler, maskiner)	4 699	3 754
Sum bokført langsiktig gjeld	2 191 242	1 980 377
Langsiktig gjeld særregnskap		
Kommunale foretak - ikke aktuelt		
Interkommunale samarbeid - ikke aktuelt		
Sum samlet ekstern lånegjeld	2 191 242	1 980 377
Fordeling av langsiktig lånegjeld etter rentebetingelser:		
	31.12.2016	31.12.2015
Andel lånegjeld med fast rente	41 %	40,5 %
Andel lånegjeld med flytende rente	59 %	59,5 %
Gjennomsnittsrente	2,74 %	2,99 %

* Lån til selvkostområdene er en beregnet andel av kommunens samlede lånegjeld

Minimumsavdrag

Kommuneloven inneholder bestemmelse om minste tillatte avdrag. For å beregne minste lovlige avdrag finnes det to modeller. Lillehammer kommune benytter den anbefalte forenklede modellen som beregner forholdet mellom avskrivninger og bokført verdi på driftsmidler og lånegjeld knyttet til investeringer.

Ved beregning av minimumsavdrag benyttes følgende formel:

Sum Årets avskrivninger

Sum bokført verdi * lånegjeld = beregnet minimumsavdrag

(Tall i 1000 kr)

For 2016 er minimumsavdraget beregnet til	Kr. 68 382 046
Betalt avdrag	Kr. 71 285 178

Lillehammer kommune har betalt tilstrekkelig med avdrag i henhold til beregnet minimumsavdrag.

Tabellen nedenfor viser kommunens samlede lånegjeld fordelt det enkelte lån inkl. gjenværende løpetid, betalte renter og avdrag. I tillegg til investeringsslåne inkluderer låneporteføljen også leasingavtaler og lån for videre utlån.

(Tall i 1000 kr)

Långiver	Oppraktsår	Lånebeløp	Renter	Saldo pr. 1.1	Avdrag	Saldo pr. 31.12	Innfrielse
Investeringsslåne							
Lån DNB NOR	2005	3 600	12	600	300	300	2017
Kommunalbanken Norge	2005	50 000	874	50 000	-	50 000	2025
Kommunalbanken Norge	2005	50 000	874	50 000	-	50 000	2025
Kommunalbanken Norge	2006	100 000	595	35 671	3 243	32 428	2026
Kommunalbanken Norge	2006	100 000	613	40 000	6 667	33 334	2021
Kommunalbanken Norge	2006	100 000	587	36 667	6 667	30 000	2021
Kommunalbanken Norge	2007	200 000	3 533	200 000	-	200 000	2027
Kommunalbanken Norge	2008	48 070	567	33 649	1 923	31 726	2033
Kommunalbanken Norge	2011	100 000	1 492	86 667	3 333	83 333	2041
Sum serielån				9 147	533 253	22 132	511 121
DNB sertifikatlån	2013	164 300	4 175	164 300	-	164 300	12 mnd
Nordea sertifikatlån	2015	261 400	5 403	261 400	-	261 400	6 mnd
Nordea sertifikatlån	2015	229 700	3 593	229 700	46 700	-	12 mnd
DNB sertifikatlån	2016	250 000	2 933	-	-	250 000	12 mnd
Tilbakeførte renter sert.lån 2015			-4 126				
Sum sertifikatlån				11 979	655 400	46 700	675 700
Nordea obligasjonslån	2015	677 200	9 316	493 459	-	677 200	2020
Sum obligasjonslån				9 316	493 459	0	677 200
Sum investeringsslåne				30 442	1 682 112	68 832	1 864 021
Leasing	2012-2015	6 913	89	3 754	1 612	2 142	
Leasing	2016	3 397	49	-	841	2 556	
Sum leasing				138	3 754	2 453	4 699
Lån for videre utlån							
Husbanken	2008	30 350	381	27 444	14 441	13 003	2033
Husbanken	2010	10 300	157	9 914	515	9 399	2040
Husbanken	2010	25 175	341	21 296	895	20 400	2040
Husbanken	2011	41 250	669	41 250	247	41 003	2036
Husbanken	2012	30 000	439	27 471	832	26 638	2042
Husbanken	2012	30 000	446	27 796	826	26 971	2042
Husbanken	2013	46 875	721	45 199	1 219	43 979	2043
Husbanken	2014	46 000	716	44 503	1 236	43 268	2044
Husbanken	2015	50 000	800	49 639	1 317	48 323	2045
Husbanken	2016	50 000	447	-	462	49 538	2046
Sum lån for videre utlån				5 117	294 511	21 989	322 522
Sum lån inkl. leasing og videre utlån				35 697	1 980 377	93 274	2 191 242
Renteutgifter ifb. rentebytteavtaler				24 652			
Sum lån inkl. rentebytteavtaler				60 349	1 980 377	93 274	2 191 242

Langsiktig gjeld i henhold til kommunelovens § 50 nr. 6

Kommuner kan med hjemmel i kommuneloven § 50 nr. 6 ta opp lån for videre utlån, såkalt formidlingslån. Husbankens startlån er den mest utbredte formen for formidlingslån. Kommuneloven § 50 nr. 7 b) reserverer inntekter fra mottatte avdrag på utlån og refusjoner fra forskotteringer til nedbetaling av kommunens innlån. Dersom kommunen ikke benytter alle mottatte avdrag og refusjoner til å betale avdrag på kommunens innlån i investeringsregnskapet, skal derfor det overskytende beløpet avsettes til bundet investeringsfond. Dette fondet kan anvendes til å dekke avdrag på og innfrielse av innlån, til å redusere opptatt beløp ved låneopptak eller ved refinansiering av lån.

(Tall i 1000 kr)

Årets betalte avdrag til Husbanken	8 557
Årets betalte ekstraordinære avdrag til Husbanken	13 432
Årets mottatte ordinære avdrag på utlån	-6 342
Årets mottatte ekstraordinære avdrag på utlån	-11 431
Avsatt til lånefond 2016	11 431
IB lånefond 2016	-13 432
Årets bruk av fond	13 432
Årets avsetning til fond	11 431
UB lånefond 2016	11 431

Ekstraordinære avdrag avsatt til fond vil bli tilbakebetalt til Husbanken i løpet av 2017.

Note nr. 8 Renter – Sikring

Type sikring

Den sikrede risikoen er variabiliteten i fremtidige rentebetaler på grunn av forandringer i renten på kommunens innlån. Sikring av denne risikoen vil være en kontantstrømsikring.

Sikringsobjekt

Kommunens samlede gjeldsportefølje for investeringslån hvor kommunen betaler flytende Nibor 3 måneder eller flytende rente med tilsvarende fiksingsrisiko.

Tabellen viser gjeldsportefølje for investeringsslån:

Investeringsslån	Aktuell hovedstol	Endelig forfall	Rente-term. pr. år	Avdrag pr. år	Rente-metode	Lånerente inkl. margin	Produkt	Rente-terminer
Nordea sertifikatlån 1	261 400 000	14.03.2017	2	0	A/365	1,25 %	NIBOR 3 mnd.	Halvårlig
Nordea sertifikatlån 3	164 300 000	26.01.2017	1	0	A/365	1,30 %	NIBOR 3 mnd.	Årlig
DNB sertifikatlån	250 000 000	23.05.2017	1	0	A/365	1,25 %	NIBOR 3 mnd.	Årlig
Nordea obligasjonslån	677 200 000	11.12.2020	4	0	A/360	2,04 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20050081	50 000 000	19.03.2025	4	2	A/360	1,88 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20050278	50 000 000	19.03.2025	4	2	A/360	1,88 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20070436	200 000 000	05.10.2027	4	4	A/360	1,85 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20080102	31 726 350	11.03.2033	4	2	A/360	1,84 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20110506	83 333 300	16.09.2041	4	2	A/360	1,83 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20060325	30 000 070	06.04.2021	4	2	A/360	1,85 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20060506	32 428 140	09.11.2026	4	2	A/360	1,77 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
KBN 20060341	33 333 400	12.07.2021	4	2	A/360	1,84 %	NIBOR 3 mnd.	Kvartalvis
Sum investeringsslån	1 863 721 260							

Sikringsinstrument

Kommunens samlede portefølje av renteswapper pr. 31.12.2016:

Motpart	Aktuell hovedstol	Startdato	Forfallsdato	Lillehammer kommune betaler	Betaling	Rente-metode	Motparten betaler	Rente-regulering	Betaling	Rente-metode
Nordea	100 000 000	06.12.2011	08.06.2020	5,15 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	06.12.2016	Kvartalsvis	A/360
Nordea	50 000 000	19.12.2011	21.12.2020	5,30 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	19.12.2016	Kvartalsvis	A/360
Nordea	50 000 000	18.03.2011	18.06.2019	4,88 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	19.12.2016	Kvartalsvis	A/360
Nordea	100 000 000	12.12.2011	10.12.2021	4,80 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	12.12.2016	Kvartalsvis	A/360
Nordea	100 000 000	18.11.2014	18.11.2024	2,18 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	18.11.2016	Kvartalsvis	A/360
Nordea	100 000 000	18.11.2015	18.11.2025	2,34 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	15.11.2015	Kvartalsvis	A/360
Nordea	100 000 000	03.11.2016	03.11.2026	1,53 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	01.11.2016	Kvartalsvis	A/360
Nordea	100 000 000	17.09.2018	19.09.2025	1,62 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	15.09.2018	Kvartalsvis	A/360
Nordea	150 000 000	19.03.2019	19.03.2027	1,80 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	17.03.2019	Kvartalsvis	A/360
DnB NOR	100 000 000	17.09.2008	17.09.2018	4,95 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	19.12.2016	Kvartalsvis	A/360
DnB NOR	100 000 000	19.03.2012	19.03.2021	3,70 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	19.12.2016	Kvartalsvis	A/360
DnB NOR	100 000 000	19.03.2012	19.03.2019	3,47 %	Kvartalsvis	A/360	3 mnd. Nibor	19.12.2016	Kvartalsvis	A/360
Sum renteswap	1 150 000 000									

Langsiktig lånegjeld med fast rente

Lån nr	Beløp	Rente-binding til:
DNB	300 000	11.09.2017
	300 000	

Formålet med sikringen

Formålet med sikringen er å eliminere variabiliteten i fremtidige kontantstrømmer knyttet til betaling av flytende rente.

Sikringen samsvarer med rentesikringsstrategi nedfelt i finansreglementet. Andel rentesikret og løpetid på rentesikring er innenfor rammer gitt i finansreglementet, jfr. Finansreglementet pkt. 8.5.

Vurdering av sikringsforholdets effektivitet

Sikringen vurderes som effektiv. Renteswappenes hovedstol korresponderer med en andel av Nibor-basert gjeld som er antatt å være tilstede i hele renteswappenes løpetid.

Sikringseffektiviteten vurderes som høy selv om det foreligger datomessige avvik mellom de enkelte låns fiksingstidspunkter og renteswappenes fiksingstidspunkter.

Note nr. 9 Garantiansvar

Regnskapsforskriften krever at det skal gis en oversikt over kommunens garantiansvar ved utgangen av regnskapsåret. Det totale garantiansvar er de garantier som kommunestyret har gitt.

Garantiansvar

Kreditor		Garantiansvar pr. 31.12.2016	Garantiansvar utløper
1. Nordea	Eurosiktig AS Garantinr. 402-02-1231412-Z Entreprenørcompagniet Sør AS Garantinr. 401-02-0402944-X	4 500 000 259 437	Gyldig inntil videre 10.09.2017
2. DnB Nor Bank ASA	Lillehammer Steinerskole (lån 3503) Lån nr.8210.02.89055 Jorekstad AS Lån nr. 8210.49.85196 Jorekstad AS Lån nr. 8210.49.87911 Lillehammer Olympiapark AS Lån nr. 1213.17.66678 Lillehammer Olympiapark AS Lån nr. 1213.17.66651	2 012 944 5 600 000 13 678 625 4 000 000 8 287 500	25.07.2024
3. Cultura sparebank	A. Stiftelsen Steinerskolen Lån nr.150-14015	25 695	31.12.2017
4. Sparebank 1. Gudbrandsdal	A. Skogenhallen (Lillehammer håndballklubb) Lån nr. 2095.83.04251	0	Opphørt 22.10.2016
5. Den Norske Stats Husbank	A. Hagehaugen barnehage Lån nr.11.7663708 B. Fagstadlia Fus Barnehage AS Lån nr.11.7668905 C. Nybu barnehage Lån nr.11.6100322 D. Ro barnehage Lån nr.11.7564252 E. Steinrøysa barnehage Lån nr.11.4022742	261 000 701 250 621 880 712 500 1 100 990	01.06.2019 01.06.2022 01.01.2023 01.11.2021 01.07.2024
6. Garantier gitt av helse- og omsorgsetaten	Div.huseiere vedr.utleie kommunal garanti for depositum (89 stk)	1 324 150	
Godkjente låneopptak i kommunalt eide bedrifter:			
1.Kommunalbanken	Lillehammer kommunale boligstiftelse Lån nr.20010522	9 383 851	20.01.2032
2. Husbanken	Lillehammer kommunale boligstiftelse Lån nr.11430094 0	4 585 995	
SUM GARANTIASVAR		57 055 817	

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Sum gjeldsforpliktelser

Tabellen nedenfor viser kommunens totale gjeldsforpliktelse

(Tall i 1000 kr)

Note 10 Andre vesentlige forpliktelser		
	Pr. 01.01.2016	Pr. 31.12.2016
Regnskapsførte forpliktelser		
Langsiktig gjeld		
Eksterne lån	1 976 623	2 186 543
Pensjonsforpliktelse/pensjonsmidler	2 490 881	2 588 594
Leasing	3 754	4 699
Kortsiktig gjeld		
Kassekreditt lån	0	0
Annен kortsiktig gjeld	264 276	300 548
Premieavvik	3 628	2 295
Ikke regnskapsførte forpliktelser		
Gjeld i boligselskap	8 299	8 284
Garantier		
Garantier som er gitt	55 733	57 056
Sum gjeldsforpliktelser	4 803 194	5 148 019

Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er verdsatt til virkelig verdi pr. 31.12. iht. gjeldende regelverk.

Markedsverdi skal normalt være lik bokført verdi. Dersom markedsverdien har endret seg i perioden etter 31.12 vises endringen som forskjell mellom markedsverdi og bokført verdi. Dette forholdet blir eventuelt bokført i neste års regnskap hvis endringen blir stående.

Bokført verdi viser markedsverdi pr. 31.12.

Årets resultatførte verdiendring er forskjellen mellom bokført verdi per 01.01 og 31.12 i regnskapsåret. Dette beløpet er ført i driftsregnskapet med resultatvirkning.

Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt. Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen.

Beholdning er fordelt på følgende aktiva klasser:

(Tall i 1000 kr)

Aktiva klasse	Markedsverdi pr. 31.12.	Bokført verdi pr. 31.12	Årets resultatførte verdiendring	Anskaffelseskost
Pengemarked	11 760	11 760	224	11 832
Aksjer	6 741	6 741	982	5 298
Obligasjoner	22 492	22 492	452	23 572
Sum	40 994	40 994	1 658	40 703

Årets resultatførte verdiendring er inntektsført i regnskapet med til sammen kr 1 657 870.

Resultat finansielle omløpsmidler

(Tall i 1000 kr)

Realisert kurstab	-
Renteinntekter	-9
Renteutgifter/avgifter	-
Realisert kursgevinst	-1 658
Netto finansielle omløpsmidler	-1 667

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

I denne noten gis det en spesifikasjon over samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret, både for kommunen samlet og for den enkelte fondstype.

ALLE FOND (Tall i 1000 kr)	Beholdning 01.01	Avsetninger	Bruk av fond i driftregnskapet	Bruk av fond i inv. Regnskapet	Beholdning 31.12
Disposisjonsfond	6 439	21 188	-943	-38	26 646
Bundne driftsfond	110 858	25 394	-11 776	-1 052	123 423
Ubundne investeringsfond	7 134	0	0	-937	6 197
Bundne investeringsfond	23 313	12 004	0	-13 571	21 746
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	147 744	58 586	-12 719	-15 599	178 011

DISPOSISJONSFOND	Beholdning 01.01	Avsetninger	Bruk av fond i driftregnskapet	Bruk av fond i inv. Regnskapet	Beholdning 31.12
Regnskapskjema 1A / 2A					
Disposisjonsfond	3 839	13 000	0	0*	17 151*
Opprinnelig budsjett	0	13 000	0	0	0
Justert budsjett	0	13 000	0	0	0
Regnskapskjema 1B / 2B					
Barnevernstjenesten	0	2 804	-720	0	2 084
Eiendom	0	1 000	0	0	1 000
Hjemmetjenesten	149	29	-16	0	162
Kultur og fritid	410	390	0	0	800
Kulturhuset Banken	0	0	0	0	0
Lillehammer helsestasjon	0	0	0	0	0
Lillehammer Kulturskole	0	40	-2	0	39
Flyktningefond	0	2 200	0	0	2 200
Tildelingsenheten	123	0	0	0	123
Park og Idrett	285	0	0	0	285
Veg og Trafikk	219	0	0	-38*	219*
Plan og Miljø	0	500	0	0	500
Legehelsestjenester	0	0	0	0	0
HR	1 403	0	-206	0	1 197
Stab	11	0	0	0	11
Fellesområdet	0	1 225*	0	0	875*
Sum disposisjonsfond regnskapskjema 1B/2B	2 600	8 188	-943	-38	9 495
Sum disposisjonsfond	6 439	21 188	-943	-38	26 646

*Forsikringsfond (regnskapskjema 1A)- avsetning er foretatt i både 1A og 1B, Bruk av fond er ført i investering TO 380 (2B)

UBUNDNE INVESTERINGSFOND	Beholdning 01.01	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12
Regnskapskjema 2A				
Ubundne investeringsfond	7 134	0	-937	6 197
Opprinnelig budsjett	0	0	0	0
Justert budsjett	0	0	-940	0

Regnskap med noter 2016 – Lillehammer kommune

BUNDNE DRIFTSFOND	Beholdning 01.01	Avsetninger	Bruk av fond i driftregnskapet	Bruk av fond i inv. Regnskapet	Beholdning 31.12
Regnskapsskjema 1A /2A					
Bundne driftsfond	990	0	-36*	0	854*
Opprinnelig budsjett		0	0	0	
Justert budsjett		0	-36	0	
Regnskapsskjema 1B/2B - Bundne driftsfond					
Barnevernstjenesten	40	0	-40	0	0
Tilrettelagte tjenester	12	153	0	0	165
Lillehammer og Øyer Brannvesen	3 401	1 737	-234	-703	4 201
Psykisk helse og rus	2 268	517	-353	0	1 560**
Byggservice	28	0	0	0	28
Eiendom	64	575	0	0	640
Grunnskole	1 639	517	-1 136	0	1 021
Fagavdeling oppvekst, utdanning, kultur	924	209	-74	0	1 058
Hjemmetjenesten	636	158	-110	0	684
Kultur og fritid	2 560	314	-126	0	2 749
Kulturhuset Banken	1 006	391	-110	0	1 287
Lillehammer bibliotek	379	201	-338	0	243
Lillehammer helsestasjon	486	2 349	0	0	2 835
Lillehammer kulturskole	268	15	-44	0	240
Lillehammer helsehus	1 526	115	-243	0	1 398
Nav	860	2 085	-2 318	0	627
Lillehammer læringssenter	3 431	2 060	-2 449	0	3 042
Rehabilitering	43	0	0	0	43
Sysselsetting	364	0	-3	-349	12
Tildelingsenheten	3 979	283	-517	0	3 745
Vann og Avløp	72 653	6 191	-526	0	78 318
Park og Idrett	380	0	0	0	380
Byggesak	0	2 622	0	0	2 622
Plan og Miljø	705	125	-181	0	649
By- og samfunnsutvikling	0	106	0	0	106
Samhandlingsreformen	952	1 128	-566	0	2 386**
Fagavdeling helse og velferd	134	323	0	0	457
Legehelsetjenester	0	657	0	0	657
Rådmannsfunksjon	138	802	-43	0	897
Barnehager	750	316	-116	0	950
HR	309	0	0	0	309
Dokumentasjon og service	0	30	0	0	30
Stab	0	89	0	0	89
Økonomi	1 413	0	-1 114	0	300
IT	655	800	0	0	1 455
Næringsutvikling	0	525	-101*		525*
Fellesområdet	7 863	0	-1 000	0	6 863
Sum bundne driftsfond regnskapsskjema 1B/2B	109 867	25 394	-11 740	-1 052	122 569
Sum bundne driftsfond	110 858	25 394	-11 776	-1 052	123 423

* Næringsfond - utføring av transaksjoner under kr 50.000,- er delegert fra KS til Rådmann, utføres av TO 540, regnsk.skjema 1B

** Kr. 872.219,53 flyttes fra fond "Psykisk helsearbeid og rusomsorg", enhet "Psykisk helse rus" til fond "Prosjekt IKT-Trust", enhet "Samhandlingsreformen"

Regnskap med noter 2016 – Lillehammer kommune

BUNDNE FOND	Beholdning 01.01	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12
Bundne driftsfond				
Selvkostfond*	73 736	8 246	-773	81 209
Øremerket statstilskudd	13 355	8 959	-8 891	13 424
Næringsfond/Arrangementsfond	958	0	-137	821
Gavefond	2 491	224	-705	2 010
Øvrige bundne driftsfond	20 317	7 964	-1 271	25 957
SUM	110 858	25 393	-12 829	123 421
Bundne investeringsfond				
Øremerket statstilskudd	4 105	535	-139	4 501
Gavefond	0	0	0	0
Øvrige bundne investeringsfond	19 208	11 469	-13 432	17 245
SUM	23 313	12 004	-13 571	21 746

*Selvkostfond IB 2016 redusert med kr. 1 263 000,- mot øvrige bundne fond, feil plassert 2015

Note nr. 13 Strykninger

I regnskapsåret 2016 har Lillehammer Kommune et mindreforbruk på kr 30 828 634,91 og derfor ikke foretatt noen strykninger.

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene

Prinsippendringer

Endring av regnskapsprinsipper er plassert på egne balansekonti i regnskapet.

Det er ingen endring av regnskapsprinsipper i 2016.. Siste endring i regnskapsprinsipper skjedde i 2008 da likviditetsreserven ble avviklet samt endring i forskriftene når det gjelder toppfinansiering av ressurskrevende brukere som bestemte til at statstilskuddet skulle inntektsføres samme år som det er påløpt.

(Tall i 1000 kr)

	01.01	31.12	Endring
Prinsippending drift	13 811	13 811	-
Prinsippending investering	0	0	-

Regnskapsmessig mindreforbruk i drift (overskudd i drift)

Årets regnskap viser et regnskapsmessig mindreforbruk i drift på kr 30 828 634,91.

Regnskapsmessig udekket investering

Årets regnskap viser et merforbruk i investering på kroner 0.

Overføringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet:

(Tall i 1000 kr)

	Regnskap	Budsjett
Øvrige overføringer	74	36
Sum overført fra drift til investering	74	36

Note nr. 15 Kapitalkontoen

Noten viser årets bevegelse på kapitalkonto. En reduksjon av kapitalkontoen vil innebære reduksjon av eiendeler og økning lånegjeld. Økning av kapitalkontoen innebærer økning av eiendeler og reduksjon lånegjeld.

(Tall i 1000 kr)

KAPITALKONTO			
01.01.2016 Balanse (underskudd i kapital)	0	01.01.2016 Balanse (kapital)	960 215
Debetposteringer i året:	Kreditposteringer i året:		
Salg av fast eiendom og anlegg	3 214	Aktivering av fast eiendom og anlegg	282 952
Nedskrivninger fast eiendom	26	Oppskrivning av fast eiendom	0
Avskriving av fast eiendom og anlegg	71 205		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	45	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	42 568
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	513	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	16 564	Kjøp av aksjer og andeler	5 371
Salg av aksjer og andeler	25	Oppskrivning av aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	1 350	Utlån formidlings/startlån	53 220
Avdrag på formidlings/startlån	17 772	Utlån sosial lån	288
Avdrag på sosial lån	226	Utlån egne midler	0
Avdrag på utlånte egne midler	0		
Avskriving sosial utlån	874	Oppskrivning utlån	0
Avskrevet andre utlån	1	Avdrag på eksterne lån	93 274
Bruk av midler fra eksterne lån	331 028	Urealisert kursgevinst utenlandslån	0
Urealisert kurstopper utenlandslån	0	UB Pensjonsmidler (netto)	0
UB Pensjonsforpliktelse (netto)	57 316	Estimatavik pensjonmidler	0
Aga pensjonsforpliktelse	0	Reversing nedskriving av fast eiendom	0
Estimatavik pensjonforpliktelse	0	Reversing nedskriving av utstyr, maskin	0,00
31.12.2016 Balanse Kapitalkonto	937 728	31.12.2016 Balanse (underskudd i kapital)	0
Avstemming	937 728		
Differanse	0		

Note nr. 16 Investeringsoversikt

(Tall i 1000 kr)

Prosjekt	Tidligere investert/finansiert	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Gjenstående
560113	72 715	22 672	11 307	-11 365
Utbygging kino og kunstmuseum				
Finansiert ved				
Lån	67 217	22 672	5 719	-16 953
Statstilskudd				
Andre tilskudd	4 996			
Fond			5 588	5 588
Driftsinntekter	502	199		
Overskridelser/udisponert				

Totalbevilgning 84 mill. kroner med 73,4 mill. kroner i låneopptak gjennom Kommunestyre-saker 71/12, 40/13 og 81/14. Det ventes tilskudd fra Stat og Fylkeskommune til 2017 totalt 8,4 mill. kroner.

Prosjekt	Tidligere investert/finansiert	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Gjenstående
560212 Fåberggata	5593	38823	43720	4 897
Finansiert ved				
Lån	5593	38823	43720	4 897
Statstilskudd				
Andre tilskudd				
Fond				
Driftsinntekter				
Overskridelser/udisponert				

Gjennom Kommune styre-sak 20/15 er det gitt en totalbevilgning på 172.600.000 kroner, og bygningen fortsetter i 2017.

Prosjekt	Tidligere investert/finansiert	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Gjenstående
560316 Legevakt	1339	19294	36761	17 467
Finansiert ved				
Lån		19294	36761	
Statstilskudd				
Andre tilskudd				
Fond				
Driftsinntekter				
Overskridelser/udisponert				

Gjennom Kommunestyre-sak 14/16 ble det bevilget 37,5 mill. kroner til utbygging av ny legevakt, i tillegg til forprosjekt på 0,6 mill. kroner i 2013

Note nr. 17 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

(Tall i 1000 kr)

Mottatte overføringer i 2016 fra	Beløp
Staten	
Prosjekt sykkelby	1 500
EPC-ENØK-Investering	100
Utkikksplatform Lågendelta	65
Prosjekt Vassdrag (Flom 2014)	10 412
Tilskudd utleieboliger Husbanken	1 677
Fylkeskommune, spillemidler	
Strandsone Korgen - Mosodden	360
Andre kommuner	
Innføring E-handel	639
Agresso M3	62
Videreutv.Agresso M3	124
Private	
Gave fra Gjensidigestiftelsen, Ny brannbil	4 352
Utomhusplan Stampsletta (YOG)	175
Prosjekt Industrigata (Rosenlund Bydelssenter as)	5 560
Fortau Birkebeinervegen (Studentboliger Stampsletta)	2 000
Erstatning fra If skadeforsikring 2 biler V/A	169
Utbygging kinoen og Kunstmuseum	11
Utbygging Skogen - Søre Ål Etappe 3 (kreditnota)	-297
Storhovearmen (kreditnota)	-20
Annet	
Vannskade kinoen mars 2016, refunderte utgifter	188

Note nr. 18 Selvkost

Eventuell overskudd på selvkosttjenester vedrørende vann, avløp, plan og byggesak/kart/delingsforretning samt feiing avsettes til selvkostfond.

Renovasjon utføres av det interkommunale selskapet GLØR IKS. Regnskap vedrørende renovasjon skal gå i balanse, kommunene har ikke anledning til å subsidiere renovasjon.

Gebyrfinansiert selvkosttjenester

(Tall i 1000 kr)

		Vann	Avløp	Slam	Renovasjon	Feiing	Byggsak	Plan	Deling/oppmåling
A.	Direkte utgifter	29 869	57 713	3 720	32 169	7 441	5 218	8 677	1 001
B.	Indirekte utgifter	903	1 354	-	874	-	339	300	67
C.	Kalk. Renter	1 453	793	-	-	-	-	-	-
D.	Kalk. Avskrivninger	9 525	14 729	-	-	-	11	315	125
E.	Andre inntekter	-10	-7 328	-	-	-	-1 078	-80	-
F.	Gebyrgrunnlaget (A+B+C+D-E)	41 740	67 262	3 720	33 043	7 493	4 489	9 212	1 192
G.	Gebyrinntekter	-45 992	-66 736	-4 020	-33 231	-8 576	-5 427	-218	-3 370
H.	Årets finansielle resultat (G-F)	-4 252	526	-301	-188	-1 083	-937	8 994	-2 177
I.	Avsetning til selvkostfond	4 252	-	301	188	1 083	937	-	-
J.	Bruk av selvkostfond/fremføring av underskudd	-	-526	-	-	-248	-	-	-
K.	Kontroll sum (subsidiering) (H+I+J)	-	-	-	-	-	-	8 994	-2 177
L.	Saldo selvkostfond pr 01.01.2016	22 323	48 934	21	1 374	1 083	-	-	-
M.	Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond/fremføring av underskudd +renter	-	-	-	-	-	-	-	-
N.	Saldo selvkostfond pr. 31.12. (L+M+I-J)	27 049	49 353	326	1 590	1 944	947	-	-
Nøkkeltall:									
O.	Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	110,2 %	99,2 %	108 %	100,6 %	114 %	121 %	2 %	283 %
P.	Budsjettet dekningsgrad i %	107 %	88 %	101 %	101 %	0 %	-	-	-
Q.	Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %	100 %	100 %	100 %	103 %	-	-	-

Kommentar til nøkkeltall:

Finansiell dekningsgrad:

Dersom gebyrinntektene er lavere enn gebyrgrunnlaget, er det anledning til å øke gebyrene.

Selvkostgrad:

Selvkostgraden viser hvor stor andel av gebyr grunnlaget pr. år som er finansiert ved gebyrinntekter. Selvkostgraden skal være 100 % med mindre kommunen subsidierer abonnentene.

Utvikling av finansiell dekningsgrad og selvkostgrad tre siste år

	2016		2015		2014	
	O	Q	O	Q	O	Q
Vann	110,20 %	100 %	126,40 %	100 %	112,80 %	100 %
Avløp	99,20 %	100 %	98,50 %	100 %	109,80 %	100 %
Slam	108 %	100 %	98 %	100 %	100,00 %	100 %
Renovasjon	100,60 %	100 %	100,50 %	100 %	100,50 %	100 %
Feiing	114 %	103 %	105 %	100 %	100 %	100 %
Byggesak	121 %		80 %		83,00 %	
Plan	2 %		9 %		13,00 %	
Deling/oppmål.	283 %		46 %		33,00 %	

O: Viser årets finansielle dekningsgrad i %

Q: Viser årets selvkostgrad i %

Selvkost GLØR IKS

Renovasjon utføres av det interkommunale selskapet Renovasjonsselskapet GLØR IKS.

Foreløpig selvkost regnskap Renovasjonsselskapet GLØR IKS

Regnskapet er ikke ferdig revidert og ikke vedtatt av selskapets styrende organer.

(1000 kroner)

Inntekt/kostnad	2016	2015	2014	2013	2012
Driftsinntekter					
Renovasjonsgebyr Lillehammer	31 713	29 713	27 584	25 801	25 355
Renovasjonsgebyr Gausdal	8 790	8 431	7 817	7 289	7 180
Renovasjonsgebyr Øyer	8 515	8 103	7 340	6 758	6 628
Andre inntekter	6 889	6 256	5 550	5 351	5 820
Driftsinntekter	55 907	52 502	48 291	45 199	44 982
Lønnskostnader	22 657	22 422	17 875	18 503	18 500
Driftskostnader	28 415	24 541	25 094	25 645	25 509
Avskrivninger	4 682	4 395	4 154	3 943	3 716
Sum driftskostnader	55 754	51 358	47 123	48 091	47 724
Driftsresultat	153	1 145	1 168	-2 892	-2 742
Kalkulerte renter av investeringer	366	441	648	725	550
Selvkostresultat	-212	704	519	-3 617	-3 292
Beløp selvkost GLØR IKS					
Antall brukere	22 863	22 174	21 834	21 656	21 116
Renovasjonsgebyr selvkost ¹⁾	-9	32	24	-167	-156

Avskrivningsgrunnlag (beløp i 1000 kr) 21 724 22 739 24 186 23 359

Gjennomsnittlig SWAP-rente

på 5 år tillagt 0,5 % (jfr H-3/14 - Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester) 1,68 % 1,94 % 2,68 % 3,09 %

Nøkeltall	2016	2015	2014	2013	2012
Dekningsgrad i %	99,62 %	101,36 %	101,09 %	92,59 %	93,18 %

¹⁾ Beløpet representerer hva merkostnaden (minusfortegn) evt. mindrekostnaden (uten fortegn) har vært ved å produsere et renovasjonsabonnement.

Note nr. 19 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Ingen usikre forpliktelser eller hendelser etter balansedagen.

Note nr. 20 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager

Lillehammer kommune avkorter i 2016 de ikke kommunale barnehagene med bakgrunn i barnehagelovens §14-a og §16-a. Avkortningen skjer med bakgrunn i tilskudd gitt i 2014 og i de barnehagene hvor Lillehammer kommunens egne barnehager har vesentlig høyere personalutgifter enn de ikke-kommunale. Lillehammer kommune har vedtatt avkortning totalt kr 3.561.889 fordelt på tre barnehager. Beløpet er ført som påløpt inntekt i Lillehammer kommunes regnskap. Barnehagene har klaget og klagen er oversendt fylkesmannen til endelig avgjørelse. Ved avleggelse av regnskap 2016 har Lillehammer kommune ikke mottatt endelig avgjørelse fra Fylkesmannen. Lillehammer kommune planlegger tilsvarende økonomiske tilsyn for årene 2015 og 2016, men dette er ikke gjennomført enda og en eventuell avkortning er ikke hensyntatt i regnskap 2016.

Sertifikatlån

Jamfør regnskapets balanse, har Lillehammer kommune pr 31.12.2016 kr 675 700 000,- i sertifikatlån. Sertifikatlån er klassifisert som langsiktig gjeld. Selv om sertifikatlån pr definisjon rulleres innenfor et år, er dette lån som i sum forventes å vare i takt med anleggsmidlene til Lillehammer kommune. Sertifikatlånenes klassifisering derfor som langsiktig gjeld.

Refusjon ressurskrevende tjenester

Inntekten er estimert og bokført refusjon ressurskrevende tjenester i 2016 regnskapet med kr 81 700 000,-. Endelig avregning kommer i 2017 regnskapet. Dette følger tidligere års praksis.

Tap på kundefordringer

Kommunen har i regnskapet for 2016 bokført virkelig tap på fordringer med kr 854 865,05. Det er for 2016 avsatt til tap på kundefordringer på kr 1 137 139,-

Refusjon sykelønn

I regnskapet for 2016 er det foretatt en tilbakeføring av tidligere krav til Nav på refusjon sykelønn på kr 814 415,-. Det foreligger, i følge Nav, ikke grunnlag for refusjon.

Note nr. 21 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimator og korrigeringer av tidligere års feil

Endring av regnskapsprinsipper

Det har i 2016 ikke vært endring i kommunens regnskapsprinsipper eller regnskapsestimator.

Note nr. 22 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering/Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling

Kommunen har i 2016 hverken etablert eller avviklet kommunale foretak.

Note nr. 23 Mellomværende med KF§ 27

Kommunen som rettssubjekt består av kommunen selv, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid med egne særregnskap.

Pr 31.12.2016 har ikke Lillehammer Kommune registrert kortsiktig fordring eller gjeld vedrørende interkommunale samarbeid med egne særregnskap.

Note nr. 24 Overføring til / fra § 27 – samarbeid

Kontorkommunen for et interkommunalt samarbeid skal føre regnskap for dette samarbeidet og skal opplyse om samarbeidets utgifter og inntekter i noten. Noten omfatter overføringer fra deltagende kommuner, samt egne driftsutgifter og driftsinntekter. Resultat skal også fremkomme samt hvordan dette er disponert, ref. Kommuneloven § 27.

Lillehammer kommune fører regnskap for følgende interkommunale samarbeid:

Lillehammer Region Brannvesen

Lillehammer Region Brannvesen er et samarbeid mellom Gausdal, Lillehammer og Øyer kommuner. Organisert etter kommunelovens § 27. Samarbeidet omfatter brann- og feiervesenet.

(Tall i 1000 kr)

Tekst	Brann	Feier
Overføring fra Gausdal kommune	-4 398	-1 674
Overføring fra Lillehammer kommune	-20 948	-4 468
Overføring fra Øyer kommune	-3 565	-1 800
Overføring fra Ringsaker Kommune	-20	
Overføring fra Gjøvik Kommune	-36	
Resultat av overføringer	-28 967	-7 942
Andre inntekter	-4 568	-27
Driftsutgifter etter formålet	33 140	6 861
Resultat av virksomheten	-395	
Disponering av resultatet		
Avsatt til fond	629	1 108
Bruk av fond	-234	
Kontrollsum	0	0

Fagenhet Fellesenhet økonomi

Samarbeid mellom kommunene Gausdal, Lillehammer og Øyer.

(Tall i 1000 kr)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-2 567
Overføring fra Lillehammer kommune		-11 284
Overføring fra Øyer kommune		-2 094
Resultat av overføringer		-15 945
Andre inntekter		-697
Driftsutgifter etter formålet	17 756	
Resultat av virksomheten		1 114
Disponering av resultatet		
Avsatt til fond		
Bruk av fond		-1 114

Legevakt

Samarbeid mellom kommunene Gausdal, Lillehammer, Øyer, Ringsaker og Ringebu.

(Tall i 1000 kroner)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-2 014
Overføring fra Ringebu kommune		-1 736
Overføring fra Ringsaker kommune		-3 165
Overføring fra Øyer kommune		-1 737
Overføring fra Nord-Fron Kommune		-900
Overføring fra Sør-Fron Kommune		-651
Resultat av overføringer		
Andre inntekter		-4 025
Andel Lillehammer Kommune		-6 812
Driftsutgifter etter formålet	20 383	
Resultat av virksomheten		
Disponering av resultatet		
Avsatt til fond	657	

Øyeblikkelig hjelp

Samarbeid mellom kommunene Gausdal, Lillehammer, Øyer, nordre Ringsaker og Ringebu.

(Tall i 1000 kroner)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-604
Overføring fra Ringebu kommune		-347
Overføring fra Ringsaker kommune		-593
Overføring fra Øyer kommune		-408
Overføring fra Nord-Fron Kommune		-317
Overføring fra Sør-Fron Kommune		--230
Andel Lillehammer Kommune		-1 877
Resultat av overføringer	4 376	-4 376
Andre inntekter		0
Driftsutgifter etter formålet		
Resultat av virksomheten		0
Disponering av resultatet		

Intermediære plasser

Samarbeid mellom kommunene Lillehammer, Gausdal, Øyer og Ringebu. Finansieringsandel for intermediærtilbudet ved Lillehammer Helsehus er fordelt iht. vertskommuneavtale.

(Tall i 1000 kroner)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-1 446
Overføring fra Ringebu kommune		-1 251
Overføring fra Øyer kommune		-1 409
Andel Lillehammer kommune		-9 079
Resultat av overføringer	13 185	
Andre inntekter		
Driftsutgifter etter formålet		

Samhandlings- og utviklingsenheten

Samarbeid mellom kommunene Lillehammer, Gausdal, Øyer og Ringebu. Alle kostnadene vedrørende basisbemanningen i Samhandlingsenheten finansieres med like deler på hver kommune, i tråd med vertskommuneavtalen av mars 2013. Kostnadene til funksjonen sykehjems overlege og fastlegesykepleieordningen finansieres etter folketall.

(Tall i 1000 kroner)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-746
Overføring fra Ringebu kommune		-644
Overføring fra Øyer kommune		-979
Skjønnsmidler 2016		-600
Fylkesmannen i Oppland		-1 128
Resultat av overføringer		-4 097
Andre inntekter		-1 631
Driftsutgifter etter formålet	5 166	
Resultat av virksomheten		
Disponering av resultatet		
Avsatt til fond	1 128	
Bruk av fond		-566

Lillehammer-region Vekst (LRV)

Regionalt næringssamarbeid mellom Gausdal Kommune og Lillehammer Kommune. Øyer Kommune ble med i med samarbeidet fra 01.08.2016.

(Tall i 1000 kroner)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-787
Overføring fra Øyer kommune		-370
Andel Lillehammer Kommune		-1667
Resultat av overføringer		-2824
Andre inntekter		-51
Driftsutgifter etter formålet	2 414	
Resultat av virksomheten		-461
Disponering av resultatet		
Avsatt til fond	461	

Idrett i skolen

Samarbeid mellom Gausdal Kommune og Lillehammer Kommune.

(Tall i 1000 kroner)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-176
Andel Lillehammer Kommune		-174
Resultat av overføringer		-350
Andre inntekter		-143
Driftsutgifter etter formålet	733	
Resultat av virksomheten		
Disponering av resultatet		
Bruk av fond		-240

NAV

Sammenslåing av NAV kontoret i Gausdal med Nav Lillehammer. Organisert som en virksomhet etter kommunelovens § 28-1B, verksambeid fra 01.10.2016.

(Tall i 1000 kroner)

Tekst	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Gausdal kommune		-996
Resultat av overføringer		-996
Driftsutgifter etter formålet	996	

Note nr. 25 Andel gjeld i boligselskaper

(Hele tall)

	Antall leiligheter	Sum andel gjeld
Bekkefaret borettslag	2	497 368
Engeland borettslag	14	956 923
Engsvea borettslag	2	174 400
Gamlevegen borettslag	1	92 019
Grensen borettslag	5	175 299
Grønstadgate 30 boligsameie	1	3 092
Grønstadgate 32	1	16 550
Grønstadgate 45-47-49 borettslag	1	53 131
Guldberg borettslag	7	879 727
Hagehaugen borettslag	2	434 602
Hammerseng borettslag II	1	24 788
Hammerseng terasse borettslag	3	607 965
Kongsvegen borettslag	1	24 252
Kringsjå borettslag I	1	1 117 653
Løkken borettslag	4	764 259
Nordsetervegen borettslag	1	217 710
Nybu borettslag	2	164 379
Nøttetrebakken borettslag	1	107 811
Randgård borettslag I	1	206 052
Randgård borettslag III	1	157 958
Røyslimoen borettslag I	1	201 785
Røyslimoen borettslag II/III	2	318 874
Sameiet Sole 3	1	85
Sigrid Undsetsveg Boligsameie	9	165 384
Sommerfeldten borettslag	2	168 512
Strandparken Terrasse boligsameie	1	319
Stien borettslag	1	-
Weidemannsgate 4 borettslag	1	76 922
Øverenga borettslag	1	51 904
Åretta borettslag	2	624 774
Sum	73	8 284 497